

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W WARSZAWIE

LWA.410.8.4.2024

**Pan
Jakub Kolecki**

**Prezes Zarządu
Wodociągów Miejskich w Radomiu Sp. z o.o.
ul. Filtrowa 4
26-600 Radom**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/040 – Postępowanie z olejami odpadowymi

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
tel. 48224445772, lwa@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wodociągi Miejskie w Radomiu Sp. z o.o. ¹ , ul. Filtrowa 4, 26-600 Radom.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jakub Kolecki, Prezes Zarządu Wodociąg Miejskie w Radomiu Sp. z o.o. ² – od 29 lipca 2024 r. ³ Wcześniej od 1 lipca 1991 r. Prezesem Spółki był Leszek Trzeciak. (akta kontroli str. 2-9)
Zakres przedmiotowy kontroli	Przestrzeganie przepisów w zakresie gospodarki olejami odpadowymi.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2020 r. do dnia zakończenia kontroli ⁴ , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁵
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Jan Sulima, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/71/2024 z dnia 6 maja 2024 r. (akta kontroli str. 1)

II. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	W latach 2020-2024⁷ Spółka posiadała uregulowany stan formalno-prawny w zakresie wytwarzania odpadów w związku z eksploatacją instalacji Oczyszczalni Ścieków w Radomiu przy ul. Energetyków 26⁸. Spółka nie była zobowiązana do uzyskania pozwolenia na wytwarzanie olejów odpadowych ponieważ, w okresie objętym kontrolą, wytwarzała te odpady w ilości nie przekraczającej 1 Mg rocznie. Spółka posiadała tytuł prawny do nieruchomości, na której wytwarzane były odpady olejowe. Miejsce i sposób magazynowania olejów odpadowych (z wyjątkiem braku instalacji odprowadzającej ładunki elektryczności statycznej na pojemnikach, w których magazynowany był olej odpadowy) spełniały wymagania określone w art. 25 ust. 2 – 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach⁹ i w § 2-4 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 października 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z olejami odpadowymi¹⁰. Ewidencja odpadów olejowych była prowadzona w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz gospodarce
--------------	---

¹ Dalej: Wodociągi lub Spółka.

² Dalej: Prezes Spółki.

³ Wcześniej od 1 lipca 1991 r. Prezesem Spółki był Leszek Trzeciak.

⁴ Tj. do 30 sierpnia 2024 r.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁷ Do dnia zakończenia kontroli (30 sierpnia 2024 r.).

⁸ Dalej: Oczyszczalnia Ścieków.

⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, ze zm. Dalej: ustawa o odpadach.

¹⁰ Dz. U. poz. 1694. Dalej: rozporządzenie ws. postępowania z olejami odpadowymi.

odpadami¹¹ na podstawie kart ewidencji odpadów¹² oraz kart przekazania odpadów¹³, zgodnie z katalogiem odpadów zamieszczonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów¹⁴. Roczne sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami¹⁵, były sporządzane terminowo i były zgodne z prowadzoną ewidencją.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- braku instalacji odprowadzającej ładunki elektryczności statycznej na pojemnikach, w których magazynowany był olej odpadowy;
- nieuwjęcia w ewidencji BDO prowadzonych w formie papierowej kart ewidencji odpadów wytworzonych w 2020 r.;
- błędnym wykazywaniu w KEO oraz w sprawozdaniach o wytworzonych odpadach, sporządzonych w latach 2020-2023, wytworzonych w Spółce odpadów olejowych jako wytworzonych poza instalacją;
- nieprowadzenia na bieżąco ewidencji ilościowej odpadów w BDO.

Ponadto podczas kontroli przeprowadzonej przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Radomiu¹⁶ na zlecenie NIK, stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły spraw z zakresu ochrony przeciwpożarowej, i nie były bezpośrednio związane z magazynowaniem odpadów olejowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Przestrzeganie przepisów w zakresie gospodarki olejami odpadowymi

Opis stanu
faktycznego

1. W latach 2020-2024 Spółka otrzymała dwie decyzje, w których udzielono jej pozwolenia na wytwarzanie odpadów, powstających w związku z eksploatacją instalacji Oczyszczalni Ścieków. Decyzje zostały wydane z upoważnienia Marszałka Województwa Mazowieckiego¹⁷ w dniach 21 grudnia 2012 r.¹⁸ i 15 grudnia 2022 r.¹⁹ Pozwoleń udzielono, na wniosek prowadzącego instalację (wytwórcy odpadów), na czas oznaczony odpowiednio do dnia 17 grudnia 2022 r. i 15 grudnia 2032 r. Zezwolenia nie uwzględniały zbierania lub przetwarzania olejów odpadowych.

W pozwoleniu na wytwarzanie odpadów z dnia 21 grudnia 2012 r. uwzględniono 45 rodzajów odpadów, w tym: mineralne oleje hydrauliczne niezawierające związków chlorowcoorganicznych (kod 13 01 10*), mineralne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe niezawierające związków chlorowcoorganicznych (kod 13 02 05*) i syntetyczne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe (13 02 06*).

Prezes Spółki wyjaśnił, że w związku z tym, że ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach²⁰ została uchylona przez nową ustawę z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, ww. pozwolenie z 21 grudnia 2012 r., na wniosek Spółki z dnia 3 sierpnia

¹¹ Dalej: BDO.

¹² Dalej: KEO.

¹³ Dalej: KPO.

¹⁴ Dz. U. poz. 10.

¹⁵ Dalej: sprawozdanie o wytworzonych odpadach.

¹⁶ Dalej: PSP w Radomiu.

¹⁷ Dalej: Marszałek.

¹⁸ Nr 636/12/PŚ.O., sprostowana postanowieniem Marszałka z dnia 7 stycznia 2013 r.

¹⁹ Nr 214/22/PZO, sprostowana postanowieniem Marszałka z dnia 4 stycznia 2023 r., które nie dotyczyło olejów odpadowych.

²⁰ Dz. U. z 2010 r. poz. 1243, ze zm.

2016 r.²¹ zostało zmienione decyzją Marszałka²² m.in. w zakresie usunięcia z pozwolenia tych rodzajów odpadów, które nie były wytwarzane przy eksploatacji instalacji Oczyszczalni Ścieków, w tym olejów odpadowych.

Zgodnie z art. 180a pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska²³ pozwolenie na wytwarzanie odpadów jest wymagane, jeśli w związku z eksploatacją instalacji powstają odpady niebezpieczne o masie powyżej 1 Mg/rok. W okresie objętym kontrolą ilość wytwarzanych olejów odpadowych nie przekraczała tej wielkości.

Prezes wyjaśnił, że Spółka nie była zobligowana do złożenia wniosku o zmianę decyzji w zakresie gospodarowania odpadami w związku z art. 14 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw²⁴, zmienionej ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw²⁵, ponieważ nie posiadała zezwoleń na zbieranie lub przetwarzanie odpadów.

(akta kontroli str. 13)

Prezes wyjaśnił, że Spółka, po konsultacji telefonicznej z pracownikiem Urzędu Marszałkowskiego, wystąpiła z wnioskiem z dnia 21 grudnia 2012 r. do Marszałka o zmianę pozwolenia na wytwarzanie odpadów poprzez usunięcie z pozwolenia m.in. odpadów o kodzie 13 02 06*, czego jednak nie udokumentowano. Ponadto Prezes poinformował, że zgodnie ze stanowiskiem organu, przedstawionym w uzasadnieniu decyzji zmieniającej z dnia 12 września 2016 r., powyższej zmianie decyzji nie sprzeciwiały się przepisy szczegółowe i przemawiał za nią słuszny interes strony.

(akta kontroli str. 12-13, 27-77 i 403)

Spółka jest właścicielem nieruchomości położonej w Radomiu przy ul. Energetyków 26 (działki nr: 5/27, 5/31, /5/33), na której jest zlokalizowana Oczyszczalnia Ścieków, gdzie wytwarzane były oleje odpadowe²⁶.

(akta kontroli str. 146 i 188-192)

Spółka posiadała, dokonany z urzędu²⁷, wpis do Rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami. Zawiadomienie o dokonaniu wpisu, nadaniu numeru rejestrowego²⁸ i aktywacji indywidualnego konta w BDO przekazane zostało Spółce przez Marszałka w dniu 7 sierpnia 2018 r.²⁹ W latach objętych kontrolą sprawozdania o wytworzonych odpadach w BDO sporządzała i składała - Kierownik Działu Gospodarki Ściekami Przemysłowymi³⁰, a karty KEO i KPO sporządzali pracownicy Oczyszczalni Ścieków³¹.

(akta kontroli str. 15-19, 78 i 113-125)

2. W latach 2020-2024 ewidencja olejów odpadowych wytwarzanych przez Spółkę prowadzona była za pośrednictwem indywidualnego konta w BDO, z zastosowaniem

²¹ Znak: TD-304/2016.

²² Nr 107/16/PZ.O z dnia 12 września 2016 r.

²³ Dz.U. z 2024 r. poz. 54, ze zm.; dalej: ustawa Prawo ochrony środowiska.

²⁴ Dz. U. poz. 1592, ze zm.

²⁵ Dz. U. poz. 1579, ze zm.

²⁶ Dla ww. nieruchomości prowadzona jest przez VI Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Radomiu Księga Wieczysta o numerze RA1R/00028472/5.

²⁷ Dokonany przez Marszałka na podstawie art. 49 ust. 2 ustawy o odpadach.

²⁸ 000024284.

²⁹ Pismo znak OS-WO-II.7250.5.4500.2018.KK z dnia 2 sierpnia 2018 r.

³⁰ Jako użytkownik główny BDO.

³¹ Jako użytkownicy podrzędni BDO.

KEO i KPO. Ewidencja nie była prowadzona na bieżąco, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W latach 2020-2024 w Spółce wytworzono łącznie 2,322 Mg olejów odpadowych o kodzie 13 02 06* – syntetyczne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe, w tym w: 2020 r. – 0,172 Mg, 2021 r. – 0,390 Mg, 2022 r. – 1,055 Mg³², 2023 r. – 0,425 Mg, 2024 r. (do 30 czerwca) – 0,280 Mg³³. W KEO sporządzonych przez Spółkę w latach 2020-2023 podawano, że odpady o kodzie 13 02 06* były wytwarzane poza instalacją, podczas gdy faktycznie były wytwarzane w związku z eksploatacją Oczyszczalni Ścieków. Szczegółowy opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 92-103 i 181-187)

Według KPO sporządzonych w BDO, w latach 2020-2024 Spółka przekazała RAN-FLEX Spółka z o.o. z siedzibą w Krakowie³⁴ 2,252 Mg odpadów olejowych o kodzie 13 02 06*, z tego w: 2020 r. – 0,382 Mg³⁵, 2021 r. – 0 Mg, 2022 r. – 0,425 Mg i 1,020 Mg, 2023 r. – 0,425 Mg, 2024 r. (do 30 czerwca) – 0 Mg.

(akta kontroli str. 80, 84-87, 90-91)

W latach 2020-2024 (do 30 czerwca) oleje odpadowe przekazywane były Spółce RAN-FLEX³⁶ na podstawie umowy na transport i odbiór olejów przepracowanych, zawartej w dniu 27 listopada 2011 r. na czas nieokreślony. W umowie ustalono m.in., że odbiorca zobowiązuje się do systematycznego wywozu olejów odpadowych własnym transportem i na własny koszt, a cena 1 kg oleju będzie każdorazowo uzgadniana przed odbiorem. W umowie Spółka RAN-FLEX oświadczyła, że posiada stosowne pozwolenia administracyjne na transport i odbiór przepracowanych olejów³⁷. Wodociągi posiadały następujące decyzje wydane dla ww. firmy, dotyczące m.in. odpadów o kodzie 13 02 06*:

- na transport odpadów Prezydenta Miasta Krakowa z 6 lutego 2007 r.³⁸;
- na zbieranie odpadów Prezydenta Miasta Kielce z 6 maja 2013 r.³⁹ i z 24 listopada 2021 r.⁴⁰;
- na zbieranie odpadów Prezydenta Miasta Krakowa z 12 grudnia 2013 r.⁴¹
- na zbieranie odpadów Prezydenta Miasta Krakowa z 14 stycznia 2022 r.⁴²

Dyrektor Oczyszczalni Ścieków oświadczył, że przekazywanie oleju odpadowego odbywało się na podstawie telefonicznego zlecenia przez Kierownika Działu Mechaniczno-Remontowego, a cenę rynkową podawał odbiorca tego odpadu, tj. Spółka RAN-FLEX.

(akta kontroli str. 21-22, 147-153, 255-287, 351-357 i 448-457)

Według oświadczenia Spółki RAN-FLEX odpad o kodzie 13 02 06*, odbierany od Spółki w latach 2020-2024, przekazywany był do firmy Orlen Południe Sp. z o.o.

³² W tym w instalacji 0,745 Mg i poza instalacją 0,310 Mg.

³³ Dane podano na podstawie KEO i sprawozdań.

³⁴ Dalej: Spółka RAN-FLEX.

³⁵ W tym 0,210 Mg pozostało z 2019 r.

³⁶ W odpisie z rejestru przedsiębiorców KRS według stanu na 19 sierpnia 2024 r. wskazano, że przedmiotem działalności ww. Spółki jest m.in. zbieranie, przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych.

³⁷ Dostępne na stronie www.ranflex.com.pl.

³⁸ Nr GO-04.MW.7642-4/07.

³⁹ Nr ŚUK.II.6233.10.2013.

⁴⁰ Nr GKŚ-I.6233.

⁴¹ Nr WS.06.6233.82.2013./MW.

⁴² Nr WS.06.6233.13.2020.AC/MU.

w Jedliczu, gdzie poddawany był procesowi R9 – powtórna rafinacja lub inne sposoby ponownego użycia olejów.

(akta kontroli str. 253)

Prezes wyjaśnił, że w latach objętych kontrolą, w Spółce nie obowiązywała szczegółowa procedura gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, w tym olejowymi, ale w dniu 19 sierpnia 2024 r. została zlecona do opracowania polityka zagospodarowania odpadów niebezpiecznych oraz instrukcja postępowania dla pracowników Spółki w zakresie obsługi procesów postępowania z odpadami niebezpiecznymi. Do dnia zakończenia kontroli ww. dokumenty nie zostały opracowane.

(akta kontroli str. 404 i 421-430)

Zgodnie z art. 67 ust. 3 pkt 9 ustawy o odpadach dokumenty ewidencji odpadów zawierają m.in. informacje dotyczące masy odpadów lub suchej masy odpadów oraz kod i rodzaj odpadów. W celu określenia masy wytworzonych olejów odpadowych w Spółce dokonywano przeliczenia ilości tego oleju z litra na kilogram przy zastosowaniu współczynnika $0,8 \text{ kg/dm}^3$ na podstawie wartości wskazującej stosunek masy do pojemności (gęstości) oleju.

(akta kontroli str. 252, 431-444)

W opinii NIK stosowanie ww. współczynnika utrudniało dokładne określenie masy wytworzonych i przekazanych odbiorcy olejów odpadowych. Gęstość względna oleju, podawana przez producenta w kartach charakterystyki produktu, określana była dla temperatury wynoszącej 15°C i różniła się w zależności od rodzaju oleju⁴³.

Prezes wyjaśnił, że „Spółka dokonywała przeliczenia oleju odpadowego z litra na kilogram stosując przelicznik $0,8 \text{ kg/dm}^3$, który jest przelicznikiem uśrednionym powszechnie stosowanym w odniesieniu do przepracowanych olejów syntetycznych. Nie jest to opisane w naszych wewnętrznych dokumentach, ale jest to przelicznik powszechnie stosowany i akceptowany”.

(akta kontroli str. 144 i 252)

Prezes wyjaśnił, że Spółka posiada umowę pośrednictwa z dnia 7 listopada 2022 r. zawartą z Przedsiębiorstwem Usługowo-Techniczno-Handlowym FLEX Sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach⁴⁴, która przejęła od Spółki obowiązek dokonywania zgłoszeń w systemie SENT na platformie PUESC⁴⁵ dla odbiorców oleju powyżej 500 litrów.

W ww. umowa pośrednictwa nie zawiera bezpośredniego odniesienia do systemu SENT, ale zawiera zapis z którego wynika, że pośrednik organizuje transport odpadami w celu ich dalszego przetworzenia i że reprezentuje obie strony obrotu odpadami.

(akta kontroli str. 21-26, 144-145, 358-364)

W latach objętych kontrolą, w jednym przypadku Spółka RAN-FLEX, na podstawie KPO z dnia 31 sierpnia 2022 r.⁴⁶ odebrała wytworzony w Spółce olej odpadowy o masie 1,020 Mg (kod 13 02 06*), a Spółka FLEX jako pośrednik dokonała

⁴³ Np. dla stosowanego w Spółce oleju Mobil SHC Gear 220 i 320 gęstość wynosiła $0,85 \text{ g/ml}$, a dla oleju MOBIL SHC 632 $0,8575 \text{ g/ml}$, a z kolei dla oleju MOBIL SHC 624 $0,8421 \text{ g/ml}$.

⁴⁴ Która jest wspólnikiem Spółki RAN-FLEX. Dalej: Spółka FLEX. W odpisie z rejestru przedsiębiorców KRS według stanu na 19 sierpnia 2024 r. wskazano, że przedmiotem działalności Spółki FLEX było m.in. zbieranie, przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych.

⁴⁵ System teleinformatyczny, który umożliwia wymianę informacji drogą elektroniczną między KAS a klientami KAS, w tym zgłoszenia SENT.

⁴⁶ Nr 006372022/KPO/0006/000024284.

zgłoszenia przewozu ww. odpadu w rejestrze SENT w dniu w dniu 31 sierpnia 2022 r.⁴⁷, tj. w dniu odbioru odpadu od Spółki.

(akta kontroli str. 86, 403 i 419)

Zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy o odpadach, Spółka przechowywała dokumenty i dane, na podstawie których zostały sporządzone dokumenty ewidencji odpadów przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym zostały sporządzone dokumenty ewidencji odpadów, tj. rejestr pozyskiwania przepracowanego syntetycznego oleju silnikowego, smarowego, przekładniowego o kodzie 13 02 06*.

Prezes wyjaśnił, że zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy o odpadach w Spółce przechowywane są dokumenty generowane z BDO, tj. KEO i KPO.

(akta kontroli str. 145 i 198-207)

3. W okresie objętym kontrolą, zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt 1 ustawy o odpadach, Spółka, za pośrednictwem indywidualnego konta w BDO, sporządziła sprawozdania o wytwarzanych odpadach za lata 2020-2023. Ilość wytworzonych olejów odpadowych (kod: 13 02 06*) wykazana w ww. sprawozdaniach (odpowiednio: 0,172 Mg, 0,3900 Mg, 1,0550 Mg, 0,4250 Mg) była zgodna z ilością podaną w KEO. Sprawozdania zostały złożone Marszałkowi w terminie określonym w art. 76 ust. 1 ustawy o odpadach (do 15 marca za poprzedni rok kalendarzowy)⁴⁸. Sprawozdania za lata 2022-2023 zostały zweryfikowane przez Marszałka⁴⁹ stosownie do postanowień art. 77 ust. 1 ustawy o odpadach. Za lata 2020-2021 BDO nie zawierała informacji o weryfikacji sprawozdań przez Marszałka. Do sprawozdań sporządzonych za lata 2020-2023 Spółka składała korekty dotyczące miejsca powstania odpadów. W pierwotnie składanych sprawozdaniach podawano, że oleje odpadowe powstawały poza instalacją, a w skorygowanych sprawozdaniach w trakcie kontroli NIK⁵⁰ podano, że zostały one wytworzone w związku z eksploatacją instalacji⁵¹. Do dnia 23 sierpnia 2024 r. ww. skorygowane sprawozdania, zgodnie z BDO, posiadały status złożone.

Szczegółowy opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 92-112, 165-166 i 365-374)

Marszałek Województwa Mazowieckiego w latach 2020-2024 nie występował do Spółki o przedłożenie dokumentów i danych, o których mowa w art. 72. ust. 1 ustawy o odpadach.

(akta kontroli str. 145)

4. W wyniku oględzin przeprowadzonych w Oczyszczalni Ścieków w dniu 29 lipca 2024 r. ustalono, że oleje odpadowe powstawały w wyniku serwisu i napraw urządzeń i maszyn eksploatowanych na Oczyszczalni Ścieków w Dziale Mechaniczno-Remontowym⁵². Zużyty syntetyczny olej przekładniowy zlewany był (grawitacyjnie) do plastikowego pojemnika o pojemności 10 litrów, a następnie przelewany do beczek znajdujących się na stanowisku wymiany oleju.

Olej odpadowy, zgodnie z § 3 ust. 1-2 rozporządzenia ws. postępowania z olejami odpadowymi, zbierany był w dwóch szczelnych beczkach, jedna metalowa o pojemności 200 l i druga plastikowa 150 l. Beczki posiadały szczelne zamknięcie i były wykonane z materiału odpornego na działanie oleju i na stłuczenie.

⁴⁷ Nr referencyjny zgłoszenia SENT20220831005156.

⁴⁸ Odpowiednio: 12 marca 2021 r., 14 marca 2022 r., 14 marca 2023 r., 13 marca 2024 r.

⁴⁹ Odpowiednio: 29 czerwca 2023 r. i 4 kwietnia 2024 r.

⁵⁰ W dniu 18 czerwca 2024 r.

⁵¹ Za wyjątkiem 0,310 Mg oleju wytworzonego poza instalacją.

⁵² Dalej: Dział WOM.

Na beczkach był napis „*Syntetyczne oleje odpadowe, przekładniowe i smarowe 13 02 06*”. Beczki nie posiadały instalacji odprowadzającej ładunki elektryczności statycznej. Szczegółowy opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Olej odpadowy, zgodnie z § 4 ust. 1-4 rozporządzenia ws. postępowania z olejami odpadowymi, był magazynowany w wydzielonej części budynku warsztatowo-garażowego Działu WOM w dwóch beczkach umieszczonych w wannie ociekowej z PE o pojemności 500 litrów, która stanowiła zabezpieczenie przed ewentualnym wyciekiem oleju w przypadku jego rozlania lub rozszczelnienia beczek. Wanna ociekowa, w której stały beczki, posiadała instalację odprowadzającą ładunki elektryczności statycznej. Wanna umieszczona była na palecie drewnianej, która stała na betonowym podłożu. Miejsce magazynowania oleju odpadowego było wyposażone w czyściwo bawełniane stanowiące sorbenty (do zbierania i neutralizacji ewentualnych wycieków) w ilości około 15 kg. W pomieszczeniu budynku garażowego znajdowała się gaśnica 6 kg proszkowa i hydrant, a na ścianie umieszczona była „Szczegółowa instrukcja postępowania z odpadami olejowymi”. Teren Oczyszczalni Ścieków był ogrodzony i monitorowany. Wejście do Budynku Warsztatowo-Garażowego było zabezpieczone przed dostępem osób nieuprawnionych zamykaną bramą segmentową. Spółka w latach objętych kontrolą, zgodnie z art. 90 ust. 1 ustawy o odpadach oraz § 2 ust. 1-2 rozporządzenia ws. postępowania z olejami odpadowymi, selektywnie zbierała i magazynowała wytworzony syntetyczny olej przekładniowy o kodzie 13 02 06* - syntetyczne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe.

Dyrektor Oczyszczalni Ścieków, uczestniczący w oględzinach oświadczył, że w latach 2020-2024 w Spółce, zgodnie z art. 92 ustawy o odpadach, nie mieszano oleju odpadowego z innymi odpadami niebezpiecznymi.

(akta kontroli str. 127-138 i 161-162)

Miejsce magazynowania olejów odpadowych spełniało wymagania określone w art. 25 ust. 2-5 ustawy o odpadach. Oleje odpadowe magazynowano nie dłużej niż przez rok.

(akta kontroli str. 27-37, 67-77, 80, 84-87, 90-103, 188-193)

Warunki ochrony przeciwpożarowej miejsca magazynowania odpadów zostały sprawdzone⁵³ przez PSP w Radomiu, podczas kontroli przeprowadzonej na zlecenie NIK, w dniach 5-27 czerwca 2024 r. w Oczyszczalni Ścieków. W protokole z ww. kontroli⁵⁴ stwierdzono nieprawidłowości, których szczegółowy opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom str. 210-218)

Prezes wyjaśnił, że Operat przeciwpożarowy opracowany w roku 2022 obejmował wyłącznie miejsca magazynowania odpadów, których wytwarzanie wymagało uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów powstających w związku z eksploatacją instalacji. Aktualnie nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia na wytwarzanie przez Spółkę olejów odpadowych o kodzie 13 02 06*. Ponadto Prezes poinformował, że miejsce magazynowania olejów odpadowych zostanie uwzględnione w nowej „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego”.

W dniu 8 sierpnia 2024 r. Spółka zawarła umowę nr ZP/9/DC/2024⁵⁵ na „Opracowanie i aktualizację instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”.

(akta kontroli str. 146 i 375-391)

⁵³ Na zlecenie NIK na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy o NIK, pismo LWA.410.8.5.2024/WB z 27 maja 2024 r.

⁵⁴ Znak: MZ.5268.33.4.2024 z 27 czerwca 2024 r.

⁵⁵ Z firmą Doradztwo i Usługi BHP i PPOŻ z siedzibą w Świdniku.

5. W latach 2020-2024 (do 30 czerwca) Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie⁵⁶ nie prowadził w Spółce kontroli w zakresie postępowania z olejami odpadowymi.

W okresie od 10 do 20 czerwca 2024 r., w związku z kontrolą NIK, Delegatura Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Radomiu⁵⁷ przeprowadziła w Spółce kontrolę problemową w zakresie gospodarki olejami odpadowymi. W protokole z ww. kontroli⁵⁸ wskazano m.in., że oleje odpadowe o kodzie 13 02 06* wytwarzane są w związku z eksploatacją instalacji Oczyszczalni Ścieków w wyniku napraw i przeglądów eksploatacyjnych urządzeń technicznych wchodzących w skład instalacji. Ponadto ustalono, że Spółka nie była zobowiązana do posiadania zezwolenia na wytwarzanie olejów niebezpiecznych, w tym odpadów olejowych, ponieważ w okresie objętym kontrolą w Oczyszczalni Ścieków nie były wytwarzane odpady olejowe w ilości powyżej 1 Mg rocznie⁵⁹. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości w zakresie prowadzenia ewidencji odpadów, ich magazynowania⁶⁰ i sprawozdawczości.

(akta kontroli str. 144, 154-160 i 392-395)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak instalacji odprowadzającej ładunki elektryczności statycznej na dwóch beczkach, w których magazynowany był olej odpadowy.

Dyrektor Oczyszczalni Ścieków poinformował, że w dniu 31 lipca 2024 r. została wykonana instalacja odprowadzająca ładunki elektryczności statycznej na ww. beczkach, w których magazynowany jest olej odpadowy.

(akta kontroli tom str. 127-129 i 139-141)

2. W ewidencji BDO nie ujęto karty ewidencji odpadów, dotyczącej olejów odpadowych o masie 0,172 Mg wytworzonych w 2020 r.⁶¹, sporządzonej w formie papierowej przez Kierownika Działu Mechaniczno-Remontowego w Oczyszczalni Ścieków. Powyższe było niezgodne z art. 236a ust. 3 ustawy o odpadach⁶², zgodnie z którym KEO sporządzone w formie papierowej w 2020 r., należało wprowadzić do BDO najpóźniej do dnia 31 stycznia 2021 r.

Prezes wyjaśnił, że ww. KEO nie została wprowadzona do systemu BDO przez niedopatrzenie, z uwagi na pierwszy rok obowiązywania rejestru BDO oraz zmieniające się przepisy prawa i trwającą w tym okresie pandemię Covid-19.

(akta kontroli tom str. 79 i 404)

3. Błędnie wykazywano w KEO oraz w sprawozdaniach o wytworzonych odpadach sporządzonych w latach 2020-2023 wytworzone w Spółce odpady olejowe jako powstałe poza instalacją, podczas gdy w rzeczywistości odpady te były wytwarzane w związku z eksploatacją instalacji, za wyjątkiem 0,310 Mg oleju wytworzonego w 2022 r.

⁵⁶ Dalej: Urząd Marszałkowski.

⁵⁷ Dalej: WIOŚ w Radomiu.

⁵⁸ Nr RA 103/2024 z 20 czerwca 2024 r.

⁵⁹ Zgodnie z art. 180a pkt 1 ustawy Prawo ochrony środowiska uzyskanie pozwolenia jest wymagane, gdy masa wytworzonych odpadów niebezpiecznych wyniesie powyżej 1Mg rocznie.

⁶⁰ W protokole kontroli z 19 czerwca 2024 r. WIOŚ w Radomiu nie odniósł się do braku instalacji odprowadzającej ładunki elektryczności statycznej na beczkach, w których magazynowany był olej odpadowy.

⁶¹ O kodzie 13 02.06* i masie 0,172 Mg.

⁶² Art. 236a ust. 3 został uchylony przez art. 26 pkt 1 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-Cov-2 (Dz. U. poz. 875, ze zm.) z dniem 16 maja 2020 r.

W trakcie kontroli NIK w dniu 18 czerwca 2024 r. Kierownik Działu Gospodarki Ściekami Przemysłowymi jako główny użytkownik BDO dokonała zmian w KEO i sprawozdaniach o wytworzonych odpadach w zakresie zakwalifikowania odpadów olejowych jako wytworzonych w związku z eksploatacją instalacji.

Prezes wyjaśnił, że w sprawozdaniach i KEO za lata 2020-2023 błędnie podawano, że odpady olejowe są wytwarzane poza instalacją, co było konsekwencją wcześniejszych ustaleń z Urzędem Marszałkowskim.

(akta kontroli tom str. 79, 81-83, 88, 92-104, 365-374 i 404)

4. W latach 2020-2024 (do 30 czerwca) ilościowa ewidencja odpadów prowadzona w BDO z zastosowaniem KEO nie była prowadzona na bieżąco, mimo takiego wymogu wynikającego z art. 66 ust. 1 ustawy o odpadach. W KEO masa wytworzonych odpadów była wpisywana tylko raz⁶³ lub dwa⁶⁴ razy w roku dopiero po sporządzeniu KPO⁶⁵.

Prezes wyjaśnił, że ww. ewidencja nie była prowadzona na bieżąco, ponieważ przyjęto taką zasadę, że wpisy w KEO dokonywano po sporządzeniu KPO za wyjątkiem 2021 r., kiedy nie sporządzono KPO, co wynikało prawdopodobnie z błędnej interpretacji art. 66 ust. 1 ustawy o odpadach.

(akta kontroli tom str. 81-90 i 461)

5. W protokole z kontroli⁶⁶ przeprowadzonej przez PSP w Radomiu, stwierdzono brak:

- kompletnych danych w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego opracowanej dla Oczyszczalni Ścieków, wymienionych w § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów⁶⁷;
- oceny zagrożenia wybuchem dla budynku warsztatowo-magazynowego, w którym magazynowane są oleje odpadowe;
- wyposażenia budynku warsztatowo-magazynowego w przeciwpożarowy wyłącznik prądu;
- zasięgu hydrantów wewnętrznych, obejmujących całą powierzchnię chronionego budynku warsztatowo-magazynowego.

(akta kontroli tom str. 210-218)

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Komendant Miejski PSP w Radomiu wszczął postępowanie administracyjne⁶⁸ w sprawie nakazania usunięcia ww. nieprawidłowości. Spółka w piśmie WO/32/07/2024 z dnia 17 lipca 2024 r. poinformowała Komendanta PSP w Radomiu o częściowym usunięciu uchybień, tj.: przeprowadzeniu prac budowlano-instalacyjnych w wyniku, których wydzielona została odrębna strefa pożarowa oraz uruchomiono dodatkowy hydrant, który swoim zasięgiem obejmuje całą powierzchnię budynku warsztatowo-magazynowego. Ponadto Prezes poinformował, że ocena zagrożenia wybuchem oraz nowa Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego zostały zlecone do opracowania.

(akta kontroli str. 208-243 i 341-350)

⁶³ W KEO sporządzonym w 2022 r., 2023 r. i 2024 r. (do 30 czerwca).

⁶⁴ W KEO sporządzonym w 2021 r. podano, że odpady były wytworzone w dniu 30 czerwca 2021 r. (0,21 Mg) i 29 grudnia 2021 r. (0,18 Mg).

⁶⁵ Za wyjątkiem 2021 r., kiedy nie sporządzono KPO.

⁶⁶ Znak: MZ.5268.33.4.2024 z 27 czerwca 2024 r.

⁶⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 822.

⁶⁸ Pismo MZ.5268.33.6.2024 z dnia 8 lipca 2024 r.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Ujęcie w BDO sporządzonej w formie papierowej KEO wytworzonych w 2020 r.
2. Bieżące prowadzenie ewidencji ilościowej odpadów w BDO z zastosowaniem KEO.
3. Zrealizowanie wszystkich zaleceń PSP w Radomiu w zakresie ochrony przeciwpożarowej wskazanych w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania administracyjnego z 8 lipca 2024 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 12 września 2024 r.

Kontroler:
Jan Sulima
główny specjalista kontroli
państwowej

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
p.o. Dyrektor
z up.
p.o. Wicedyrektor

/-/